

Przyczynki historyczno – biograficzne

Władysława Nalimow „Czortowa” – Edward Ciot „Czort”

Poszukiwanie osoby w historii przypomina układanie puzzli. Puzzli specyficznych, ponieważ nie wiadomo z ilu pudełek elementy wymieszane mamy przed sobą, nie wiadomo jak wygląda układany obraz, nie wiadomo także, których elementów brakuje. Zdarza się także, że wiele razy oglądany element objawia się, czym jest dopiero w zestawieniu z kolejnym, dotąd nieznanym elementem. W poniższym przypadku elementy te to fotografie i pozbierane szczerpkowe informacje rozproszone na archiwalnych niwach. Poniżej zapis kolejnej z wielu rozpoczętych historycznych układanek.

W książce Zbigniewa Gnat - Wieteski „Inspektorat Puławski ZWZ/AK - WiN 1939-1949” spośród wielu zdjęć przywołuję jedno, opisane jako - *Łączniczki grupy „Żuka” z „Orlikiem”*. *Stoją od lewej Stanisława Szczepańska (żona „Dżona”), NN, NN, Janina Trajer ps. Jaśka (żona Zdzisława Trajera ps. „Sęp”, NN, Halina Wilczyńska ps. „Czarna (żona „Żuka”), . Siedzi Bogusława Jurkiewicz ps. „Jasna” (żona „Junacza”)*. Komentarz do opisu zdjęcia – Stanisława Szczepańska w konspiracji używała pseudonimu „Dżonowa”, „Czarna”, na imię miała Helena, a „Jasna” nie była w tym czasie panią Jurkiewicz. Zapytana przeze mnie o pseudonim odpowiedziała:” Ja byłam jasna (blondynka) więc „Jasna” a „Czarna” była czarna (ciemna) więc „Ciemna”. Druga łączniczka od lewej, stojąca obok „Dżonowej” nie

jest już NN. Przedstawiam moim Czytelnikom Panią Władysławę Nalimow „Czortową”. Porównanie zdjęć nie pozostawia wątpliwości o trafności identyfikacji. Na obu zdjęciach to samo ubranie, różni się tylko upięcie włosów. Piękny uśmiech ten sam. Zdjęcie „Czortowej” pochodzi z oświadczenia ujawnieniowego. Poniżej przytaczam informacje na temat zidentyfikowanej łączniczki i treść ujawnienia. ”. Władysława Nalimow córka Zygmunta urodziła się 24 VI 1923 roku w Żyrzyn. Korzystała z nazwiska Wanda Zagórska. W oddziale pełniła funkcję łączniczki. O swojej działalności podała co następuje: ” *Ja w 1943 roku zapoznałam się z Ciotem Edwardem, który walczył przeciw okupantowi. Po wkroczeniu Wojsk Polskich i Armii*

Czerwonej dalej mój kochanek należał do organizacji A.K działając na cele (czele?) organizacji na terenie północnym w okolicy Łukowa pod ps. "Czort". Ja specjalnej działalności w organizacji nie prowadziłam, tylko co poinformowałam czasem członków organizacji o nadchodzącym Wojsku lub UB. Z tego terenu wspólnie z kochankiem Ciotem Edwardem ps. „Czort” dlatego, że mój kochanek został przeniesiony na teren Hodla więc ja z nim razem była tam. Będąc tam żadnej też żadnej działalności nie prowadziłam na cele organizacji za wyjątkiem tego , że informowałam członków organizacji nielegalnej o nadchodzącym W.P. czy UB. Tak przebywałam do chwili mego aresztowania. Zaznaczam ,że będąc wspólnie z członkami organizacji WiN pobierałam pensję miesięczną w ilości 2600 zł. Gdy zostałam aresztowana w m-cu października 46 r. podczas przeprowadzanego śledztwa nie przyznawałam się do powyższych czynów przestępczych podając, że jestem za Buga i nie mam stałego miejsca zamieszkania. A dziś t.z. podczas ujawnienia podaje, że pochodzę ze wsi parafianka gm. Żyrzyn tut. Powiatu i zamieszkiwałam we wsi Masów gm. Irena – Dęblin pow. Garwolin. Na tym kończę moje zeznania i po odczytaniu mi podpisuję Nalimow Władysława”. Oświadczenie ujawnieniowe nie było pisane ręką ”Czortowej”. Czytając je zastanawiam się czy słowo kochanek jest jej słowem , czy pogardliwie wymuszonym przez funkcjonariusza UB. Podobne zapytania powstają gdy po raz drugi wymienione słowo organizacja dookreślone jest przymiotnikiem „nielegalna”. Ujawniając się przyznaje się do czynów do których nie przyznała się podczas śledztwa. Czyny te określone są jako przestępcze. Ujawnienie jako pełna dekonspiracja, a amnestia pretekstem tej że.

Kim był „Czort”? Wiem o Nim niewiele, nad czym ubolewam. O to co udało się o osobie ustalić. Edward Ciot „Czort” vel Władysław Nadolski s. Michała i Zofii z Majchrzaków, ur. 11.03.1922 w Chełmie, woj. lubelskie, ślusarz, aresztowany 27.10.1946 roku wraz z Leonem Nosewiczem „Zemstą” i Władysławą Nalimow „Czortową” przez por. Krakowskiego z-ca szefa PUBP w Puławach. Zastrzelony 25.01.1947 roku podczas próby ucieczki w czasie drogi do Karczmisk celem wskazania magazynu z bronią, którą zajmował się jako zbrojmistrz „Żuka”. Przesłuchiwany 3.04.1946 roku w PUBP w Puławach w charakterze podejrzanego Zdzisław Pokraka ujawnia skład sztabu „Żuka” podaje następujące dane „Edward ps. „Czort”, lat około 26, z pod Dębłina”. Dane zawarte w oświadczeniu

ujawnieniowym "Czortowej", pomogły zidentyfikować „Czorta”. Karol Igiel „Ukraina” podając pseudonimy „*byłych członków grupy „Orlika”*” wymienia „Czorta” i „Czortową”.

Zdjęcia „Czorta” nie posiadam. Istnieje jednak taka możliwość iż patrzę na niego, nie wiedząc o tym. Zresztą chyba jak na wielu innych żołnierzy oddziałów „Orlika” i „Żuka”. Puzzle czekają na dopasowanie.

Źródła

1. Wykaz osób podejrzanych – inwigilowanych przez PUBP Puławy, IPN Lu 052/74, k. 28.
2. Sprawozdanie za okres przedwyborczy do dnia 1- 2 luty 1947. IPN Lu 041/19, k. 134.
3. Sprawa obiektowa Kryptonim „Ocean”. Mat. dot. obwodu nielegalnej org. WiN nr 161, IPN Lu 08/149, k. 5-8.
4. Oświadczenie ujawnieniowe Władysławy Nalimow „Czortowej” z 27.03.1947 roku złożone w Puławach 4 dni po zwolnieniu z aresztu PUBP w Puławach. IPN Lu 054/69 – 74
5. Sprawa obiektowa, kryptonim „P-y-1”. Banda „Orlika” wywodząca się z AK – WiN PN Lu 08/161 t.1, k.129 – 130 .